

NYE VEIER AS AVD PROSJEKTKONTOR E6
TRØNDELAGE
Kjøita 6
4630 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon
Tore Haugen, +47 73199200

Nye Veier AS - ny utslippstillatelse for dagsonen i Vassmarka ved Hammervatnet E6 Kvithammer – Åsen

Statsforvalteren i Trøndelag gir Nye Veier utslippstillatelse for midlertidig utslipp i anleggsperioden for arbeider i dagsonen i Vassmarka ved Hammervatnet og for utslipp i driftsfasen fra ferdig vei. Tillatelsen omfatter også tiltak for å verne om Hammervatnet naturreservat

Statsforvalteren fatter vedtak om gebyr på kr. 35.000-, for saksbehandlingen

Vi viser til søknad fra Nye Veier AS av 20.1.22

Vedtak

Statsforvalteren i Trøndelag har gjennomgått søknaden og gir i medhold av forurensningsloven §§ 11 og 16 Nye Veier AS utslippstillatelse for anleggsvirksomhet i forbindelse med anleggsarbeider i dagsonen i Vassmarka ved Hammervatnet og for utslipp i driftsfasen fra ferdig vei.

Siden de omsøkte anleggsarbeidene vil ha innvirkning på verneverdiene i Hammervatnet naturreservat, har vi vektlagt hensynet til verneverdiene og tillatelsen omfatter også vilkår (jf. naturmangfoldloven § 49) for å redusere forstyrrelser på fuglelivet. Se pkt. 7 i vilkårsdelen.

Massedeposering

Det skal etableres flere sprengsteinsfyllinger i Vassmarka i forbindelse med anleggsarbeidene. Masser fra Åsen-tunnelen vil bli brukt til forbelastning for å stabilisere grunnen i området, i tillegg til at disse massene vil være konstruksjonsdekket for framtidige næringsarealer.

Dette er i tråd med forurensningsloven § 32 om nyttiggjøring av næringsavfall og kan foregå uten tillatelse etter avfallsbestemmelsene, men skal oppfylle de generelle bestemmelsene i denne tillatelsen for bl.a. å hindre avrenning til vann.

Ved etablering av deponi i området skal det sendes inn egne søknader. Når det gjelder fysiske inngrep i vassdrag er det opplyst at det er sendt inn egne søknader.

Håndtering av forurensede masser og masser med fremmed arter er behandlet i søknad til kommunen.

Søker må også sørge for å innhente nødvendige tillatelser fra andre aktuelle myndigheter.

Tillatelsen gjelder fra dags dato og forutsetter at alle nødvendige renseinstallasjoner er etablert og satt i drift før det startes produksjon på anlegget (som kan medføre utslipp).

Det understrekes at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56. I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften, viser vi til Miljødirektoratets hjemmesider, www.miljodirektoratet.no/

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Endringer

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen etter kriteriene i forurensningsloven § 18. Krav om endring kan stilles fra både forurensningsmyndighetene og bedriften.

Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en tilstrekkelig utredning av de forhold som saken gjelder. Eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført. Tillatelsen kan tilbakekalles eller endres 10 år etter dette vedtak, jfr. forurensningsloven § 18.

Vedtak om gebyr

Forurensningsforskriften kapittel 39 (gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven) inneholder bestemmelser om gebyrsatser for arbeidet med utslippstillatelser og tilsyn. Bedriften er i brev fra Statsforvalteren av 20.03.22 varslet gebyr på kr. 35.000,-, for saksbehandlingen, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Det er ikke mottatt kommentarer på dette varselet.

Det betyr at bedriften skal betale et gebyr på kr. 35.000,-, for saksbehandlingen. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes fra Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Vedtaket om gebyrsats kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker etter at dette brev er mottatt, jf. forurensningsforskriftens § 41-5. Eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Statsforvalteren.

Klagen gis ikke oppsettende virkning, og det fastsatte gebyr må derfor betales i samsvar med ovenstående. Hvis direktoratet imøtekommer klagen, vil det overskytende beløp bli refundert.

Saksframstilling

Nye Veier AS skal bygge ny E6 på strekningen Kvithammer-Åsen i Stjørdal og Levanger kommune og søker om utslippstillatelse for anleggsarbeider i dagsonen i Vassmarka ved Hammervatnet og for utslipp i driftsfasen fra ferdig vei på samme strekning.

Søknaden beskriver bl.a. hvordan virksomheten skal begrense utslipp til vann og hvordan de skal oppfylle gjeldende krav til støy og støv.

Det beregnes en total anleggsperiode på 5 – 6 år i Vassmarka. Det vil være varierende aktivitet i denne perioden, men den lange anleggsperioden utløses bl.a. av behov for betydelige geotekniske tiltak i området.

Det skal bl.a. utføres:

- E6 legges om midlertidig. Breddeutvidelse av eksisterende lokalveg (Gamle E6) mot øst.
- Klargjøring for vertikaldrenering. Forbelastning utføres i veglinje (ny E6) og i området øst for veglinjen. Eksisterende åpent bekkedrag på vestsiden holdes uberørt. Dullumbekken legges i midlertidig rør gjennom fylling.
- Omlegging av bekkeløp øst for ny veglinje. Der ny bekk blir liggende på fylling, benyttes midlertidig rør. Dette for å kunne håndtere eksisterende bekk underveis i omleggingen.
- Etablering av fangdam øst for veglinje.
- Oppfylling av nytt næringsareal øst og vest for ny veglinje.
- Fjerning av forbelastning etter at forventede setninger er oppnådd.
- Legging av ny permanent kulvert for Dullumbekken i vegfylling (ny E6). Øvrig VA-anlegg bygges.

Det skal også etableres flere sprengsteinsfyllinger i Vassmarka. Masser fra Åsen-tunnelen vil bli brukt til forbelastning for å stabilisere grunnen i området, i tillegg til at disse massene vil være konstruksjonsdekket for framtidige næringsarealer. Arealene er regulert til næringsareal i gjeldende plan.

Dette er i tråd med forurensningsloven § 32 om nyttiggjøring av næringsavfall og kan foregå uten tillatelse etter avfallsbestemmelsene, men skal oppfylle de generelle bestemmelsene i denne tillatelsen for bl.a. å hindre avrenning til vann.

Graving og håndtering av forurensete masser skal avklares med kommunen.

Hvis det skal etableres deponi av stein/jordmasser i forbindelse med anleggsarbeidene, skal det sendes egen søknad om dette.

Hvis det skal utføres aktiviteter som omhandler direkte inngrep i vassdrag (graving, omlegging mm) skal dette søkes særskilt om.

Virksomheten varsler at det skal sendes inn egen søknad om utslipp fra tunnelarbeider i området.

Det har ikke kommet frem opplysninger i søknaden som tilsier at det er boliger som vil bli berørt av støy, støv og rystelser fra utbyggingen. Hvis dette likevel er tilfelle, må virksomheten oppfylle støykrav i hht. T-1442 (retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging) og utføre tiltak for å begrense støv.

Området i og rundt Hammervatnet har viktige og verneverdige naturkvaliteter som er under sterkt press. I Nasjonal Transportplan blir det presisert at transportpolitikken skal bidra til at de nasjonale miljømålene for naturmangfold og vannmiljø følges opp. Dette innebærer å «bidra til å oppnå eller opprettholde god tilstand i økosystemene, spesielt den sammenhengende blågrønne infrastrukturen.

Anleggsarbeidene vil foregå i nærheten av Hammervatnet naturreservat. Tillatelsen omfatter derfor tiltak som må gjøres for å begrense forstyrrelser på fuglelivet.

Utslipp fra ferdig vei

Det er ikke vanlig å regulere utslipp av overvann fra ferdig vei i dagen (utslipp av vaskevann fra ferdig tunnel reguleres så godt som alltid), foruten de mest trafikkerte og spesielt ved utslipp til sårbare resipienter.

Nye Veier har beskrevet hvordan de skal behandle overvannet på omsøkte strekning. Det skal etableres infiltrasjonsgrøfter på begge sider av ny E6. For å sikre god infiltrasjon etableres terskler med jevne mellomrom. Tersklene gjør at det ved store nedbørsmengder vil bli små vannspeil som infiltreres etter at nedbøren stopper.

Det er beregnet at filtergrøfter som skal rense overvann fra fremtidig E6 dimensjoneres for å rense 99 % av årsnedbøren.

Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til forurensende virksomhet skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket sammenholdt med fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad den omsøkte virksomheten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalteren myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om blant annet kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold. Jf. også § 49.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2021 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Nasjonalt prioriterte stoffer

Norge har et nasjonalt mål om at bruk og utslipp av stoffer på prioritetslista skal fases ut, se vedlegg 1 i tillatelsen.

Høringsuttalelser til søknaden

Søknaden er lagt ut til offentlig gjennomsyn og sendt berørte parter. Det er kommet inn kommentarer fra Levanger kommune, Statens vegvesen og en fellesuttalelse fra Naturvernforbundet i Trøndelag, Naturvernforbundet i Levanger og BirdLife Norge avdeling Trøndelag.

Statens vegvesen

Statens vegvesen opplyser at de ut fra sitt fag- og ansvarsområde ikke har noen kommentarer til søknaden.

Levanger kommune

Kommunen mener det er viktig at det skal utføres et overvåkingsprogram i Dullumbekken for å følge med eventuell negativ påvirkning av resipienten.

Kommunen viser også til vedtatte reguleringsbestemmelsene som påpeker at den økologiske tilstanden i vassdrag ikke skal forringes som følge av planlagte tiltak, og samtidig at forurensning til grunn og vassdrag til enhver tid skal unngås.

Kommunen opplyser samtidig at det jobbes med å avklare vann og avløp til planlagt industriområde, og dette vil bli koordinert med vegutbygger. Det er spesielt spillvann som er utfordrende, men kommunen vil prøve å få lagt en pumpeledning over Hammervatnet til Hopla.

For øvrig har ikke kommunen noen kommentarer til søknaden.

Naturvernforbundet i Trøndelag m.fl.

Naturvernforbundet peker på at ved dagens forslag til utbygging vil ikke E6 fungere som en barriere mellom industriområdet og naturreservatet, da industriområdet vil ligge på grensen til verneområdet. Det er svært bekymringsfullt at det blir lagt opp til oppfylling av to næringsareal i området vest for eksisterende E6, som i praksis vil fungere som et deponi for sprengningsmasser med plast og sprengstoffrester.

Kvaliteten på verneområdet blir i dette tilfellet sterk påvirket av aktivitet ved vernegrensa, en aktivitet som er alt annet en skånsom. Vegetasjonen som nå er hugd kunne bidratt positivt i arbeidet for å skåne naturen best mulig.

Naturvernforbundet mener at forringelsen av området rundt verneområdet må stoppes frem til saken er avgjort.

Kommentar fra Statsforvalteren: Bruken av arealet utenfor vernegrensen til Hammervatnet naturreservat er vedtatt av Levanger kommunes detaljregulering E6 Kvithammar – Åsen. At det kan være en fordel for verneverdiene om det hadde vært større avstand/en buffersone mellom næringsarealet og naturreservatet, er vi enige i. Næringsarealet er primært tiltenkt å ha virksomhet med lav besøksintensitet, bl.a. industri og lager med tilhørende kontorlokaler (jf. reguleringsplanen). Byggesøknader skal behandles av Levanger kommune, og dersom virksomheten kan medføre uheldig støy for det nærliggende naturreservatet, skal hensynet til verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår (jf. nml § 49).

Videre mener Naturvernforbundet m.fl. at verneområdet og dyrelivet ikke er nevnt når det kommer til midlertidig omlegging av eksisterende E6. Denne omlegginga vil vare i mange år og støyberegninger, lysforurensing fra industri og samferdsel og ivaretagelse av våtmarksområdets økologiske funksjoner må utredes før en kan gå videre med saken.

Hammervatnet er svært artsrikt. Hekkende fugler og dyr bruker verneområdet nettopp fordi kvaliteten på området er spesielt gode her. Tiltakets varighet over flere år vil påvirke lokalt fugleliv i tiden framover. Støy kan påvirke på mange måter, den kan for eksempel maskere eller hindre lyd som fugler og dyr bruker. Når støy kjem så nært på vernegrensen så vil det i sterk grad kunne påvirke levestandarden i verneområdet.

De mener også at den støyfaglige fagrapporten er så mangelfull at utredningen må utføres på nytt. Alle veiomlegginger må konsekvensutredes før «Søknad om utslippstillatelse for Nye Veier AS for midlertidig anleggsarbeid i dagsonen for ny E6 ved Hammervatnet (Vassmarka) i Levanger kommune» kan tas opp til ny høringsrunde.

Kommentar fra Statsforvalteren: Også trafikken fra dagens E6-trasé påfører verneområdet en god del støybelastning. Når anleggsperioden er over forventer vi mindre trafikkstøy inn i verneområdet enn i dag. Som forvaltningsmyndighet for dette Ramsar-området, tar vi den negative støypåvirkningen fra anleggsvirksomheten på største alvor. Ved behandling av utslippstillatelsen etter forurensningsregelverket, har vi **mulighet til å sette vilkår om avbøtende tiltak. Vilkår vi har stilt er bl.a.** støyskjerm og at det ved sprengningsarbeid i hekkeperioden tas hensyn til fuglelivet (jf. naturmangfoldloven § 49).

Naturvernforbundet mener også at lysforurensing blir fremhevet som et problem av mange forskere som ser på hvordan fugler blir påvirket av lysforurensing. Langs omleggingsveien er det lite lys i dag. Mørke gir trygghet fra predatorer. Fugler har tendens til å trekke mot lys. Lyset kan bli et problem for insekter som oppfatter polarisert lys.

Plan for tiltak eller endringer for å begrense skadelig lyspåvirkning må på plass før ny høring.

Kommentar fra Statsforvalteren: Lyssetting kan være negativt for verneverdiene. Dette reguleres imidlertid ikke gjennom utslippstillatelsen. Det bør ikke settes opp mer lys enn det som kreves av hensyn til trafiksikkerheten, og lyssettingen bør opphøre når anleggsfasen er over. Dette er hensyn som aktsomhetsplikten pålegger aktørene i denne saken.

Konklusjon.

Naturvernforbundet i Trøndelag, Naturvernforbundet i Levanger og BirdLife Norge avd. Trøndelag mener at søknaden om utslippstillatelse og grunnlaget den bygger på ikke er god nok, og derfor ikke kan godkjennes. Søknaden svarer ikke godt nok på hvordan naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 skal bli ivaretatt.

Kommentar fra Statsforvalteren: Vi er tilfredse med å motta innspill om ivaretagelse av verneverdiene i Hammervatnet naturreservat. Negativ støypåvirkning vil vi søke å redusere gjennom å sette vilkår i utslippstillatelsen. Vi finner at søknaden, sammen med tilleggskunnskap vi har fått gjennom møter med Nye Veier, gir oss et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å fatte vedtak etter forurensningsloven.

Statsforvalteren begrunnelse for vedtaket

Utslipp til luft (støv) i anleggsperioden

Ved utslipp av støv som kan påvirke boliger og annen støvømfintlig bebyggelse skal det utføres tiltak

Støy

Det har ikke kommet frem opplysninger i søknaden som tilsier at det er boliger/hytter som vil bli berørt av støy fra utbyggingen. Hvis dette likevel er tilfelle, må virksomheten oppfylle støykrav i hht. T-1442 (retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging og bestemmelser om anleggsvirksomhet).

Det er også stilt noen krav for å redusere forstyrrelser på fuglelivet

Utslipp til vann i anleggsfasen og drift av ferdig vei

Det skal etableres avskjærende grøfter oppstrøms næringsarealet øst for E6, for å begrense vannmengden gjennom anleggsområde. På dette grunnlaget regnes det med en liten avløpsmengde ut fra anleggsområdet. Prøvetakingen skal derfor konsentrere seg om utslipp i Dullumbekken, oppstrøms og nedstrøms anleggsområdet.

Utslippene i anleggsfasen og driftsfasen kan påvirke Hammervatnet hvis det ikke utføres rensiltak. Det er gjennomført vannprøvetaking i Hammervatnet for å øke kunnskapsgrunnlaget om vannkvaliteten. Resultater fra vannprøver viser at vannkvaliteten i Hammervatnet framstår som god. Det er kun for nitrogen det er verdier i moderat tilstand. Etter rensing skal alle utslipp føres til Dullumbekken før utslipp i Hammervatnet.

Prøver tatt i Dullumbekken i forkant av arbeidene viser at det for de fleste aktuelle parametere viser verdier innenfor klasse 2 i klassifiseringsveilederen, mens det på enkeltprøver i regnværperioder viser verdier tilsvarende klasse 3.

Dullumbekken skal både heves og flyttes på et tidspunkt, noe som vil føre til forhøyede verdier av suspendert stoff. Dette er forhold som behandles i søknad om fysiske inngrep i vassdrag.

Det er ofte utslipp av partikler som kan utgjøre de største miljøutfordringene fra utslipp i anleggsfasen, men det kan også være noe utslipp av nitrogen og plastrester.

Fra ferdig vei kan det også være utslipp av mikroplast (fra dekkslitasje), Det har ikke vært vanlig å stille spesifikke renskrav (konsentrasjonsgrenser) til mikroplast og det finnes heller ikke noen veiledende grenseverdier. Mikroplast vil bindes til partikler i avløpsvann og sandfang og rensedammer (som ofte brukes for rensing av vegvann/anleggsvann) har i ulike tester vist god renseseffekt på mikroplast.

Det kan også forekomme episoder med forhøyet pH i utslippsvannet hvis det foretas sementarbeider nær vannet. Dette skal ikke gjøres i perioder med fare for utslipp til resipienten.

Utslipp fra alle aktiviteter med fare for utslipp til Dullumbekken/Hammervatnet (inkludert etablering av fyllinger for å stabilisere grunnen i området og masser som skal brukes til konstruksjonsdekket for framtidige næringsarealer) skal renses før utslipp.

Hvis det skal deponeres jord- og steinmasser i forbindelse med arbeidet må dette søkes Statsforvalteren.

Utslipp av sanitærvløpsvann fra evt. boligrigg skal avklares med kommunen.

Slam fra rensinnretningene skal leveres godkjent mottak for slikt avfall.

Det skal lages et eget overvåkingsprogram for anleggsfasen for vannprøver i Dullumbekken oppstrøms og nedstrøms anleggsområdet.

Verneområdet

Anleggsarbeidene vil foregå i nærheten av Hammervatnet naturreservat. Tillatelsen omfatter derfor tiltak som må gjøres for å redusere forstyrrelser på fuglelivet. Negativ støypåvirkning skal reduseres ved at det settes vilkår om å begrense de mest støyende aktivitetene. Vi finner at søknaden, sammen med tilleggskunnskap vi har fått gjennom møter med Nye Veier, gir oss et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å fatte vedtak etter forurensningsloven.

Vurdering etter vannforskriften

Ifølge vannforskriften § 4-6 skal tilstanden i overflatevann og grunnvann beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Vannforskriftens § 12 gir åpning for ny aktivitet eller nye inngrep som likevel i en liten grad kan påvirke tilstanden i resipienten negativt. Det kan tillates forringelse fra svært god til god økologisk tilstand forutsatt av visse vilkår er oppfylt.

Resipientene

Renset utslipp i anleggsfasen skal føres til Dullumbekken før utslipp i Hammervatnet. I driftsfasen (avrenning av overvann fra ferdig vei) skal vannet renses i filtergøfter og sandfang før utslipp.

Det er gjennomført vannprøvetaking i Hammervatnet for å øke kunnskapsgrunnlaget om vannkvaliteten. Resultater fra vannprøver viser at vannkvaliteten i Hammervatnet framstår som god. Det er kun for nitrogen det er verdier i moderat tilstand.

I Vann-Nett er Dullumbekken registrert med moderat økologisk tilstand. Det kommer av innholdet av nitrogen og fosfor. Det er sannsynlig at landbruksaktivitet kan være årsak til dette.

Virksomheten det her søkes om tillatelse for er vurdert til ikke å komme innunder unntaksbestemmelsene i vannforskriften § 12.

Statsforvalteren vurderer det slik at tiltaket er av en slik art at det er mulig å rense utslipp fra aktiviteten slik at bestemmelsen i § 4 i vannforskriften kan overholdes. Bedriften skal utføre prøvetaking av utslippet oppstrøms og nedstrøms tiltaksområdet for å se om det er noe påvirkning av tilstanden i bekken.

Økologisk tilstand i vassdragene skal ikke forringes, og det skal iverksettes tiltak som hindrer nedslamming og avrenning til vassdrag.

Prinsippene i naturmangfoldloven

Ifølge naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Nedenfor følger en vurdering av tiltaket iht. lovens retningslinjer.

§ 8 – kunnskapsgrunnlaget

Viktige naturverdier

Hammervatnet

Hammervatnet naturreservat ligger i den nordøstre enden av innsjøen, og ble restaurert i 2017. I Vann-nett er innsjøen tildelt moderat økologisk tilstand som følge av eutrofiering. Hammervatnet har en bestand av ørret og røye av god kvalitet (Anton Rikstad, pers medd.). Ettersom det er registrert ål (VU) i en av tilløpsbekkene (Fossingelva), er Hammervatnet et antatt viktig vann for ål.

I de senere årene har det vært lav vannstand i Hammervatnet på seinsommeren, noe som er ansett som problematisk for det akvatiske økosystemet.

Det foreligger svært mye kunnskap om verneverdiene i Hammervatnet naturreservat. Det er gjort grundig forskningsarbeid i flere omganger siden vernevedtaket i 1984 og området fikk Ramsar-status i 2013. Flere artsgrupper er kartlagt, både innen vegetasjon og dyreliv, og særlig er fuglelivet grundig registrert. Minst 178 fuglearter er observert i naturreservatet og 45 av dem står som truet eller nær truet i Norsk rødliste for arter (2021).

Vi har også kunnskap om den negative påvirkningen fra forrige E6-utbygging på fuglebestandene (M. Husby, «Hammervatnet naturreservat. Undersøkelser av fuglelivet i Hammervatnet naturreservat i forbindelse med bygging av ny E6,» Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Rapport 3- 1992, 1992.). Vi finner å ha tilstrekkelig kunnskap, jf. nml § 8, til å underbygge kravene satt som vilkår i denne tillatelsen i.h.h.t. støy.

Dullumbekken

Dullumbekken er en mindre bekk med opphav rundt Rognås nord for Hoklingen. Bekken drenerer vestover gjennom noe dyrket mark, og munner ut i Hammervatnet naturreservat. Bekken er 3,1 km lang, og har et variert substrat. Bekken har en middelvannføring på 55 l/s i tiltaksområde.

Strekningen av bekken som planlegges lagt om har spredte områder egnet som gyte- og oppvekstområder. Omlegging vil beskrives nærmere i søknad om fysisk tiltak i vassdrag.

Det er utført fiskeundersøkelser i forbindelse med prosjektet. Resultater fra ungfiskundersøkelser i bekken i 2019, viser høye tettheter av årsyngel av ørret. Tetthetene ble undersøkt både oppstrøms og rett nedstrøms dagens E6, og var lik på begge stasjonene, med 43 årsyngel per 100 m². Det ble ikke registrert andre fiskearter eller elvemusling ved undersøkelsene. Det er heller ikke registrert elvemusling i Elvemuslingbasen.

Vi kan ikke se at det er rimelig å kreve mer kunnskap om naturmangfoldet før en beslutning fattes. Etter Statsforvalteren vurdering oppfylder kunnskapsgrunnlaget de krav som stilles i naturmangfoldloven § 8.

Kontinuerlig overvåking av kjemiske parametere (suspendert stoff, pH med mer) vil hele tiden gi grunnlag for å vurdere eventuell påvirkning fra utslippet.

§ 9 – føre-var-prinsippet

Bedriften skal lage et prøveprogram for utslipp til vann. Ved at utslippene følges opp med undersøkelser og målinger, vil det være mulig å stille krav til ytterligere tiltak ved behov. Med bakgrunn i dette mener vi at risikoen for irreversibel skade på naturmangfoldet i vannforekomsten over tid skal være liten.

Siden vi vurderer kunnskapsgrunnet for artsmangfoldet og virkningen av støy på fuglelivet i naturreservatet til å være tilstrekkelig for å fatte vedtak, ser vi bort fra føre-var-prinsippet, nml § 9.

§ 10 – samlet belastning

Utført prøvetaking viser at det er noe høye verdier av næringsalter i de to aktuelle resipientene. Det regnes ikke med at det vil bli økte tilførsler av fosfor som følge av utbyggingen, men det kan bli noe tilførsler av nitrogen. Det er likevel fosfor som generelt er begrensende faktor for algevekst i ferskvann.

Når det gjelder prinsippet om samlet belastning finner vi at verneverdiens tålegrense i naturreservatet allerede er nådd. Støypåvirkningen fra dagens E6 virker negativt inn på fuglelivet i naturreservatet. Dette underbygges i en rekke forskningsartikler. (Nevner her et par av dem: Foppen R & Reijnen R. 1994. *The effects of car traffic on breeding bird populations in woodland* .2. *Breeding dispersal of male Willow warblers (Phylloscopus-trochilus) in relation to the proximity of a highway*. J. Appl. Ecol. 31: 95-101. Halfwerk W, Holleman LJM, Lessells CM & Slabbekoorn H. 2011b. *Negative impact of traffic noise on avian reproductive success*. J. Appl. Ecol. 48: 210-219.)

Virkningene fra økt trafikkstøy og økt lysinnstråling som E6-trafikken på omleggingsveien vil medføre, kan imidlertid dempes av en støyskjerm. En tett, ugjennomsiktig støyskjerm vil bli et viktig avbøtende tiltak i anleggsperioden så lenge E6-trafikken går langs vernegrensen.

Virkningene fra økt trafikkstøy og økt lysinnstråling som E6-trafikken på omleggingsveien vil medføre, kan imidlertid dempes av en støyskjerm. En tett, ugjennomsiktig støyskjerm vil bli et viktig avbøtende tiltak i anleggsperioden så lenge E6-trafikken går langs vernegrensen.

Plutselige drønn og rystelser fra sprengningsarbeid vil kunne føre til negative virkninger for verneverdiene i naturreservatet og da særlig for fuglelivet. Sprengningsarbeidet som er i gang knyttet til forskjæring for Åsentunnelen, startet imidlertid opp i god tid før hekkeperioden (men ble

stoppet i uke 13). Sprengningene i dagsonen foregår nå ganske jevnlig, og vi har grunn til tro at fuglene til en viss grad venner seg til denne forstyrrelsen. De kan velge å trekke noe unna for hekking denne sesongen, og eggene kan bli mer utsatt for predasjon dersom hekkende fugler skremmes av reiret ved plutselige rystelser fra sprengningsarbeidet. Det er derfor svært viktig at reaksjonene hos fuglene som bruker Hammervatnet naturreservat til hekking og også til annet opphold, jevnlig blir overvåket. Ved at denne forstyrrelsen kun foregår en hekkesesong, at de enkelte sprengningene er forholdsvis «beskjedne» i størrelse, og at de foregår jevnlig og med den aktuelle avstanden, så vil trolig denne forstyrrelsen av fuglelivet kunne ha forbigående virkning. Sprengningsarbeid i hekketiden ellers i dette området nær naturreservatet og over flere hekkesesonger, vil ikke være i tråd med verneformålet om opprettholdelse av et viktig fuglehabitat med Ramsarstatus.

§ 11 – kostnadene ved miljøforringelse

Det er tiltakshaver som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder. Bedriften må derfor følge opp utslippet med målinger av sentrale parametere. Hvis det viser seg at belastningen fra driften blir for stor, må bedriften ta kostnadene med forbedringstiltak, evt. ekstra rensetrinn.

Tiltakshaver i denne saken har kjent til de negative virkningene støy i anleggsperioden vil påføre verneverdiene gjennom *Temarapport konsekvensutredning Naturmangfold*. Vi finner at oppføring av en tett, ugjennomsiktig støyskjerm langs omleggingsveien og det å ta hensyn ved sprengningsarbeider, særlig i hekketiden i hørbar nærhet av naturreservatet, samt det å følge opp med fugleregistreringer i anleggsperioden, er rimelig og nødvendig for å ivareta verneverdiene i dette naturreservatet med Ramsarstatus.

Disse avbøtende tiltakene vil dessuten bidra til å oppnå mål satt i Nasjonal Transportplan der det blir presisert at transportpolitikken skal bidra til at de nasjonale miljømålene for naturmangfold og vannmiljø følges opp. Dette innebærer å «bidra til å oppnå eller opprettholde god tilstand i økosystemene, spesielt den sammenhengende blågrønne infrastrukturen, og ta hensyn til naturmangfold og vannmiljø ved planlegging, utbygging, drift og vedlikehold av infrastrukturen».

Regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål, jf. 2030-agendaen, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Både lokale og regionale myndigheter har ansvar for å følge opp målene som er satt, blant annet nr. 15 som sier at vi skal «*beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer,...*». Punkt 15.5 sier at vi skal «*iverksette umiddelbare og omfattende tiltak for å redusere ødeleggelsen av habitater, stanse tap av biologisk mangfold...*»

Norsk Rødliste for arter kom med ny utgave høsten 2021. På bakgrunn av et grundig kunnskapsgrunnlag ble det konkludert med at utviklingen går i feil retning for flere av de 45 rødlistede fugleartene som er observert i Hammervatnet naturreservat siden årtusenskiftet. Det å nå målet om å stanse ødeleggelse av habitater der trua arter lever, og stanse tap av biologisk mangfold, vil bli krevende i årene framover. Dette vil være spesielt viktig å oppnå i verneområdene våre, og ikke minst gjelder det Hammervatnet som har internasjonal status som Ramsarområde.

§ 12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

Det skal tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikk og lokalisering som ut fra en tidligere, nåværende og framtidig bruk av naturmangfoldet og økonomiske forhold gis de beste samfunnsmessige resultatene.

For øvrig skal anlegget drives i samsvar med opplysninger gitt i søknaden.

Vi er avhengige av bærekraftige økosystemer. Driftsmetoder som ivaretar verneverdiene, i dette tilfellet reduksjon av støy og det å ta hensyn til fuglelivet ved sprengningsarbeider i hekketiden, mener vi på sikt vil gi de beste samfunnsmessige resultatene, jf. nml § 12.

Risikovurdering

I henhold til forurensningsloven og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) er det utbyggers ansvar å gjennomføre en miljørisikovurdering av utslippene, samt dokumentere at eventuelle utslipp fra virksomheten ikke fører til skade eller ulempe for omgivelsene.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert saken slik at det kan gis tillatelse for den omsøkte virksomheten. Krav om maksverdier for partikler og overvåking av utslippet gjør det mulig å kreve ytterligere rensing ved behov. Med bakgrunn i dette mener vi at risikoen for irreversibel skade på naturmangfoldet i vannforekomsten over tid skal være liten.

Bedriften må likevel ha en plan klar for å redusere evt. ulemper som følge av driften.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføringen av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Vilkår nr.
Innarbeide kravene i tillatelsen i bedriftens internkontrollsystem	Innen oppstart for anlegget	2.6
Etablere renseanlegg og andre tiltak for å hindre utslipp fra anleggsarbeidet	Innen driftsstart for aktuelle arbeidsoperasjon	3.2-3.6
Sende inn program for prøvetaking av utslippsvann og overvåking i vassdraget	Innen driftsstart for tiltak som kan medføre utslipp	10.1 og 10.2
Rapportering til Statsforvalteren	1.3 hvert år i driftsperioden	10.3
Utarbeide en miljørisikoanalyse for sin virksomhet	Innen driftsstart	9.2
Oppføring av skjermvegg langs omkjøringsveien	Innen omleggingen av E6-trafikken til Fylkesvei 6854 (Gamle E6)	7 vilkår 2

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra avgjørelsen er mottatt. Eventuell klage skal angi det vedtak det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes og sendes om Statsforvalteren.

Med hilsen

Line Lund Fjellvær (e.f.)
direktør
Klima- og miljøavdelingen

Tore Haugen
senioringeniør
Klima- og miljøavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi m/vedlegg til:

LEVANGER KOMMUNE
NATURVERNFORBUNDET I TRØNDELAG

Postboks 130
Sandgata 30

7601
7012

LEVANGER
TRONDHEIM

Nye Veier AS

Utslippstillatelse

For

Anleggsarbeider og drift av ferdig vei for E6 i Vassmarka i Levanger kommune

gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11, jfr. § 16. Jf. også naturmangfoldloven § 49. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad samt opplysninger framkommet under behandling av søknaden. Endringer som virksomheten ønsker å foreta i forhold til dette, det være seg med hensyn til utslippspunkt eller renseutstyr, må være klarert med Statsforvalteren på forhånd.

Dersom hele eller deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er gitt, skal bedriften sende Statsforvalteren en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at Statsforvalteren kan vurdere evt. endringer i tillatelsen.

Informasjon om ansvarlig enhet

Navn	Nye Veier AS
Gate/postboks	Tangen 76
Poststed	0216 Oslo
Kommune og fylke	Kristiansand
Org. nummer	

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse	Anleggsaktivitet
			Anleggsvirksomhet

Tillatelse gitt: 12.4.22

Line Lund Fjellvær (e.f.)
avd.direktør

Tore Haugen
Senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent

1. Tillatelsens ramme

Nye Veier AS gis tillatelse til utslipp fra anleggsarbeider i Vassmarka og fra drift av ferdig vei (overvann) fra samme området. Utslipp av sanitæravløpsvann skal avklares med kommunal myndighet. Tillatelsen omfatter også tiltak for å beskytte Hammervatnet naturreservat.

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår er satt uttrykkelig grenser for, se nedenfor.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert. (Jfr. Internkontrollforskriften § 5 punkt 7¹)

2.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal varsles iht. vilkår nedenfor.

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.6 Internkontroll

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Bedriften plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

3. Utslipp til vann

3.1 Utslipp fra diverse anleggsarbeider og etablering av sprengsteinfyllinger

Utslippspunkt

Renset vann fra anleggsområdet skal føres ut i Dullumbekken på en slik måte at det fører til maksimal innblanding og fortynning av utslippet og ellers være i hht. søknaden.

Grenseverdier

Det settes følgende grenseverdier for konsentrasjoner i Dullumbekken etter utslipp av rensset anleggsvann:

- Suspendert stoff (SS) skal ikke overstige 25 mg/l
- pH skal ligge i området 6-8,5.
- For tungmetaller, pH og PAH skal utslippet ikke overstige følgende grense:

Komponent	Grense i mikrogram (µg) pr. liter
Bly (Pb)	1,2
Kobber (Cu)	4
Sink (Zn)	11
Krom (Cr)	3,4
Nikkel (Ni)	4
PAH	0,00017

Siden det i forkant av anleggsarbeidene er målt episoder med konsentrasjoner i Dullumbekken innenfor tilstandsklasse 3, tillates det at inntil 10 % av prøvene i bekken kan ligge i tilstandsklasse 3 i veileder 02:2018.

pH og partikkelinnhold skal måles kontinuerlig i resipienten.

3.2 Utslipp fra riggområder

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Hvis det skal etableres verkstedrigg skal avløpet minimum renses i oljeutskiller. Avløp fra bolig/kontorrigg skal avklares med kommunal myndighet.

Når det gjelder riggplasser skal entreprenører iverksette tiltak for å hindre utslipp, søl, uhell og spredning av olje, drivstoff og annen forurensning til løsmasser, grunn og resipienter.

Riggplass hvor det er tilrettelagt for spyling og rengjøring av maskiner og med verksted skal ha oppsamling av vaskevann og overvann som skal renses før utslipp.

3.3 Deponering av stein – og jordmasser

Skal det etableres egne deponi for jord- og steinmasser må det sendes inn egen søknad om dette.

3.4 Betongarbeider, etablering av fyllinger og annet arbeid med fare for utslipp til vassdrag

Dette arbeidet skal utføres på en slik måte at det medfører minst mulig utslipp til vassdrag som følge av arbeidet. Om nødvendig må det bygges avskjærende grøfter, sedimentasjonsbasseng eller liknende tiltak.

Det skal ikke foregå utslipp av vann fra betongarbeid direkte til vassdrag. Vask av betongutstyr og betongbil tillates ikke i anleggsområdet med fare for utslipp til vassdrag.

3.5 Utslipp fra ferdig vei (overvann fra veg i dagen).

Det er i søknaden beskrevet rens tiltak av overvann fra ferdig vei. Det skal etableres infiltrasjonsgrøfter og sandfang i midtdele (eller renseanlegg med tilsvarende effekt) som får utløp i sidegrøft. Det blir ingen punktutslipp fra denne løsningen og det stilles derfor ikke krav om noe prøvetaking fra denne aktiviteten,

Velges der en annen renseløsning må dette varsles Statsforvalteren.

3.6 Drift av rensinretninger og andre tiltak som skal utføres for å begrense utslipp til elva

Det skal utarbeides nødvendige driftsinstruksjoner for de ulike rensetrinnene/tiltakene i pkt. 3.1-3.5 ovenfor. Dette skal bl.a. omfatte ettersyn og tømning av sedimenteringsbasseng og oljeutskiller.

For alle aktiviteter skal det utføres tiltak for å hindre at plast kan gå ut i vassdraget.

For øvrig skal arbeidene utføres i samsvar med søknaden.

Bedriften skal sende inn et overvåkingsprogram for utslipp i anleggsfasen.

4. Grunnforurensning

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Bedriften plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten etter dette avsnittet gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Bedriften skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet og forurensete sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Terrenginngrep som kan medføre fare for at forurensning i grunnen sprer seg, må ha godkjent tiltaksplan etter forurensningsforskriften kapittel 2, eventuelt tillatelse etter forurensningsloven.

5. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal bedriften dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jf. også punkt 2.6 om internkontroll.

Bedriften plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.³

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket.⁴

6. Avfall

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig. Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften.

6.1 Nærings- og husholdningsavfall

³ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

⁴ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

Næringsavfall og husholdningsavfall skal leveres til godkjent avfallsbehandling. Åpen brenning av avfall er ikke tillatt. Deponi av rene masser skal godkjennes av kommunen. Denne tillatelsen griper ikke inn i kommunens rett til å kreve inn avgifter eller å stille spesielle krav til avfallsets sammensetning.

6.2 Farlig avfall

Farlig avfall kan ikke fortynnes med den virkning at det blir regnet som ordinært avfall. Ulike typer farlig avfall kan ikke sammenblandes hvis dette kan medføre fare for forurensning eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Farlig avfall kan heller ikke blandes sammen med annet avfall, med mindre det letter den videre behandlingen av det farlige avfallet og dette gir en miljømessig minst like god løsning.

Farlig avfall skal deklarerer ved levering gjennom bruk av www.avfallsdeklarering.no/. Farlig avfall skal ikke lagres lenger enn 12 måneder før viderelevering.

Olje og oljeholdig slam fra renseinnretninger skal leveres godkjent mottaker for slikt avfall. Slam fra sandfang og sedimenteringsbasseng skal leveres godkjent mottaker for slikt avfall.

7. Støy

Følgende støybegrensninger for berørte boliger og annen støyømfintlig bebyggelse gjelder for prosjektet:

Bygningstype	Støykrav på dagtid (LpAeq12h 07-19)	Støykrav på kveld (LpAeq4h 19-23) eller søn-/helligdag (LpAeq16h 07-23)	Støykrav på natt (LpAeq8h 23-07)
Boliger, sykehus, institusjoner mv.	60	55	45
Skoler, barnehager	55 i brukstid		

Støyende drift og aktiviteter bør normalt ikke forekomme om natten hvis noen av de aktuelle bygningstypene blir berørt av aktiviteten.

Dersom lyden i eller ved bebyggelse med støyfølsomt bruksformål inneholder tydelige innslag av impulslyd eller rentoner, skal støygrensene skjerpes med 5 dB.

Støygrensene bør skjerpes i driftssituasjoner der impulslyd og/eller rentoner er et karakteristisk trekk ved driften. Skjerping er ikke nødvendig for sjeldne eller utypiske hendelser.

Bestemmelser for å ivareta verneverdiene i Hammervatnet/Støykrav reservatet

Siden den omsøkte virksomheten vil ha innvirkning på verneverdiene i Hammervatnet naturreservat, har vi vektlagt hensynet til verneverdiene og fastsatt vilkår (jf. naturmangfoldloven § 49).

Vilkår 1 og 2 er avbøtende tiltak som vil kunne redusere forstyrrelser på fuglelivet i anleggsperioden. For å kunne vurdere om tiltakene er tilstrekkelige for å ivareta verneverdiene i naturreservatet, har Statsforvalteren satt vilkår 3 og 4.

Vilkår 1: Utenom det sprengningsarbeidet som pågår våren 2022 knyttet til forskjæring for Åsentunnelen, **skal det ikke gjennomføres sprengningsarbeider i perioden 20. mars til og med 20. juni** i forbindelse med ny E6 gjennom Hammerberga, for fylkesvegen som skal anlegges over tunnelportalen (forbindelsen mellom rundkjøringene i det planlagte halvkrysset), for etablering av løsning for gående-/syklende langs "Gamle E6", eller i annen tilsvarende nærhet av naturreservatet.

Vilkår 2: Det skal, før E6-trafikken ledes til fylkesveien, etableres en støydempende, tett, ugjennomsiktig skjerm på minimum 2 høydemeter over asfaltdekket på omkjøringsveien langs naturreservatgrensen, fra Dullumbekken og nordover, 100 meter forbi stien til fugletårnet. Støyskjermen skal fungere fram til E6-trafikken legges til nye E6.

Vilkår 3: Fuglelivet i naturreservatet skal overvåkes tett våren 2022 i forbindelse med det pågående sprengningsarbeidet (opplegg avtales med forsker), og videre skal fuglelivet registreres høst og vår hvert år gjennom hele anleggsperioden pluss ett år, etter minimum samme omfang som Statsforvalterens registreringsopplegg (Magne Husby, NTNU, 2015-2021). Resultatene fra overvåkingen (vilkår 3) skal rapporteres fortløpende til SFTL og registreres fortløpende i artsobservasjoner. Statsforvalter inngår avtale med Magne Husby for å få kobling til tidligere arbeider og kvalitetssikring på det faglige innholdet. Nye Veier skal dekke utgiftene Statsforvalter har til dette. Det er hensiktsmessig med to rapporter, hvor den første kun setter fokus på fuglenes respons av sprengningsaktivitet. Det utarbeides et budsjett som styres via Statsforvalter.

Vilkår 4: Dersom de avbøtende tiltakene (vilkår 1 og 2) viser seg ikke å være tilstrekkelige for å ivareta verneformålet for Hammervatnet naturreservat, skal tiltakene justeres i samråd med SFTL.

8. Støv

Hvis det oppstår problemer med støv for boliger, hytter eller andre berørte parter skal det utføres renhold og støvdemping på anleggsområdet/-veier og kjøretøy.

9. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

9.1 Lagertanker for kjemikalier/oljeprodukt

Det skal utføres nødvendige sikringstiltak rundt lagertanker for kjemikalier/ oljeprodukt.

9.2. Miljørisikoanalyse

Bedriften skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på

bedriftens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

9.3. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal bedriften iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.4. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år.

9.5. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁵. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

10. Utslippskontroll og rapportering til Statsforvalteren

10.1. Utslippskontroll

Bedriften skal gjennomføre utslippskontroll gjennom målinger oppstrøms og nedstrøms anleggsområdet. Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregning.

Målinger skal utføres slik at de blir representative for anleggets faktiske utlipp. Det innebærer at prøvene skal tas ved full aktivitet på anlegget og med jevne mellomrom gjennom året.

Måleprogrammet skal beskrive både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- prøvetakings- og analysemetode
- valg av måleperioder
- beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes
- beregning av usikkerhet i målingene for de parameterne som er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke utslippsgrenser

[Usikkerhetsberegningene skal følge standard og bør første gang utarbeides av uavhengig konsulent.]

Bedriften er ansvarlig for at metoder og utførelse er forsvarlig kvalitetssikret bl.a. ved å

- utføre målingene etter Norsk standard. Dersom det ikke finnes, kan internasjonal eller utenlandsk standard benyttes.

⁵ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

- bruke akkrediterte laboratorier / tjenester når prøvetaking og analyse utføres av eksterne
- kvalitetssikre egne analyser ved å delta i ringtester
- kvalitetssikre egne målinger jevnlig ved verifisering av uavhengig tredjepart
- redusere usikkerheten ved målingene mest mulig

Måleprogrammet sendes Statsforvalteren innen driftsstart på anlegget.

10.2 Overvåking av resipient

Bedriften skal måle tilstanden i Hammervatnet.

Vannet i resipienten skal kartlegges og klassifiseres etter *Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann* fra Direktoratgruppen for gjennomføring av vandirektivet eller andre/nyere nasjonale standarder.

Forslag til program for overvåking av resipient sendes Statsforvalteren innen driftsstart.

Bedriften kan også etter pålegg fra Statsforvalteren måtte betale for en representativ del av kostnadene ved en resipientundersøkelse (enkelstående eller vedvarende program) i et litt større område der anlegget er plassert.

10.3. Rapportering til Statsforvalteren

Bedriften skal sende inn årsrapport til Statsforvalteren innen 1. mars fram til prosjektet er ferdig. Dette skal minst omfatte utslipp fra anlegget, resultat fra overvåking i resipient, disponering av avfall og eventuelle avvik i forhold til utslippstillatelsen.

11. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Statsforvalteren på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at de beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning skal benyttes.

12. Eierskifte

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Statsforvalteren så snart som mulig og senest én måned etter eierskiftet.

13. Nedleggelse

Hvis et anlegg blir nedlagt eller en virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Statsforvalteren.

Statsforvalteren kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendig for å motvirke forurensning. Statsforvalteren kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelse eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift⁶. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Statsforvalteren innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Statsforvalteren i god tid før start er planlagt.

14. Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes pkt. 3 til 13.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktaborbromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'-isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	TCS
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Nitromuskforbindelser

Muskxylen

Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler

Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
4-heptylfenoler (forgrenet og rettkjedet)	4-HPbl
4-tert-pentylfenol	4-t-PP
4-tert-butylfenol	4-t-BP
Dodecylfenol m. isomerer	DDP
2,4,6 tri-tert-butylfenol	TTB-fenol

Per- og polyfluorerte alkylforbindelser (PFAS)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluorheksansulfonsyre (PFHxS) og forbindelser som inneholder PFHxS	PFHxS, PFHxS-relaterte forbindelser
	PFOA
Perfluoroktansyre	
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer C9-PFCA – C14-PFCA	PFNA, PFDA, PFUnDA, PFDODA, PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser

Tributyltinnforbindelser	TBT
Trifenylyltinnforbindelser	TFT, TPT
Dibutyltinnforbindelser	DBT
Dioktyltinnforbindelser	DOT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Ftalater

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Benzylbutylftalat	BBP
Dibutylftalat	DBP
Diisobutylftalat	DIBP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dodekametylsykloheksasiloksan	D6
Dekametylsyklopentasiloksan	D5
Oktametylsyklotetrasiloksan	D4

Benzotriazolbaserte UV-filtre

2-Benzotriazol-2-yl-4,6-di-tert-butylphenol	UV-320
2,4-di-tert-butyl-6-(5-chlorobenzotriazol-2-yl)phenol	UV-327
2-(2H-benzotriazol-2-yl)-4,6-ditertpentylphenol	UV-328
2-(2H-Benzotriazol-2-yl)-4-(tert-butyl)-6-(sec-butyl)phenol	UV-350
